

Handel Ludzmi

https://handelludzmi.eu/hl/o-handlu-ludzmi/handel-dziecmi/6391,Handel-dziecmi-analiza.html
2021-11-27, 12:42

A A A

Handel dziećmi - analiza

Dodane dnia 03.02.2014

Spis treści:

- Definicja handlu dziećmi
- Skala zjawiska handlu dziećmi
- Identyfikacja małoletnich ofiar handlu ludźmi

Definicja handlu dziećmi

W polskim porządku prawnym nie występuje odrębne pojęcie „handel dziećmi”, zatem wszelkie przepisy dotyczące handlu ludźmi należy interpretować również w odniesieniu do handlu dziećmi.

W związku z tym, analizując zjawisko handlu dziećmi należy odnieść się przede wszystkim do regulacji Kodeksu karnego, który w art. 115 § 22 definiuje przestępstwo handlu ludźmi w następujący sposób:

Handlem ludźmi jest werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:

1. przemocy lub groźby bezprawnej,
2. uprowadzenia,
3. podstępu,
4. wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,
5. nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,
6. udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą

w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka lub w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy.

Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w pkt 1 - 6”.

Z treści cytowanego powyżej przepisu wynika, iż ustawodawca wprowadza różną kwalifikację prawną czynu sprawcy w zależności od faktu czy pokrzywdzony jest osobą dorosłą czy też małoletnią. W przypadku gdy przedmiotem transakcji jest małoletni **istotne znaczenie ma wyłącznie cel działania sprawcy tj. wykorzystanie ofiary**. Metody i środki wymienione w pkt 1- 6 definicji nie muszą mieć miejsca, aby zaistniała podstawa do uznania zaistnienia przestępstwa handlu ludźmi.

W rezultacie można przyjąć, iż:

handlem dziećmi jest werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby **w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą**, w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub

innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka lub w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy.

Analizując powyższy przepis Kodeksu karnego należy również zwrócić uwagę, iż w swej konstrukcji definicja nie przewiduje konieczności zaistnienia sytuacji „udzielania/przyjęcia korzyści majątkowej” do tego aby dane działanie sprawców uznać za handel dziećmi. Jest to bardzo ważne przy rozpoznawaniu i ocenie poszczególnych działań jako handlu małoletnimi. Zazwyczaj handel kojarzy się z dokonywaniem transakcji kupna - sprzedaży, co za tym idzie z wymianą dóbr materialnych. Badając więc poszczególne przypadki pod kątem zaistnienia handlu dziećmi łatwo popełnić błąd i oceniać je przez pryzmat zaistnienia bądź nie samej transakcji. Innymi słowy poszukujemy dowodów na to, że jedna strona dosłownie sprzedała dziecko drugiej stronie. Niemniej, w świetle przywołanej definicji handlu ludźmi taka interpretacja zjawiska może okazać się myląca. Kodeks karny przewiduje bowiem możliwość wykorzystania osoby małoletniej w ramach handlu ludźmi nawet wówczas, gdy do faktycznej sprzedaży człowieka nie doszło, a zysk pochodzi nie z transakcji kupna - sprzedaży, ale z wykorzystania drugiej osoby (jej siły fizycznej, tożsamości, czy innych atrybutów).

Polskie prawo karne nie przewiduje natomiast zaostrenia odpowiedzialności karnej w przypadku gdy ofiarą jest dziecko. Zgodnie więc z art. 189a § 1 kk, kto dopuszcza się handlu ludźmi (w tym przypadku handlu dziećmi) podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Skala zjawiska handlu dziećmi

Na podstawie danych o charakterze statystycznym prokuratury należy wskazać, że w 2011 r. prokuratorzy nadali status pokrzywdzonego handlem ludźmi 590 osobom w tym 17 małoletnim, co stanowi niecałe 3% wszystkich pokrzywdzonych handlem ludźmi. Z kolei w 2012 r. odsetek ten wzrósł do 7%, głównie jednak z uwagi na spadek liczby wszystkich pokrzywdzonych (230 osób), gdyż liczba małoletnich ofiar handlu ludźmi utrzymała się na tym samym niemal poziomie co w 2011 r. i wyniosła 16 dzieci.

Mając natomiast na uwadze dane dotyczące realizacji "Programu wsparcia i ochrony ofiary/świadka handlu ludźmi" należy wskazać, iż na przestrzeni 8 lat funkcjonowania Programu (tj. w latach 2006 - 2013) pomocy udzielono 24 małoletnim, co stanowi zaledwie niecałe 10 % wszystkich przypadków zgłoszonych do Programu. Przez pierwsze 2 lata wykonywania Programu nie odnotowano żadnego przypadku małoletniej ofiary handlu ludźmi. Dopiero począwszy od 2008 r. organy ścigania odpowiedzialne za zgłaszanie cudzoziemców - ofiar handlu ludźmi zaczęły włączać do Programu również osoby niepełnoletnie. W latach 2008 - 2012 odsetek takich przypadków był jednak wciąż na bardzo niskim poziomie i wahał się od 1 do 4 zgłoszeń rocznie. W 2013 r. liczba małoletnich ofiar objętych Programem wzrosła do 10 osób, co stanowi niecałe 18 % wszystkich cudzoziemców włączonych w 2013 r. do Programu i stanowi najwyższy wskaźnik od początku istnienia zadania.

Program wsparcia i ochrony ofiary/świadka handlu ludźmi jest wykonywany przez organizację pozarządową na podstawie zlecenia jej zadania publicznego przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Od początku funkcjonowania Programu tj. od dnia 1 stycznia 2006 r. zadanie to jest wypełniane przez Fundację Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, a od 2013 r. przez 2 organizacje: Fundację La Strada oraz Stowarzyszenie Po-MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej. Program jest przeznaczony **wyłącznie dla cudzoziemców, którzy zostali zidentyfikowani jako ofiary handlu ludźmi** przez organy właściwe do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo handlu ludźmi tj. pion kryminalny Policji lub Straży Granicznej lub samą prokuraturę. Podstawowym celem Programu jest zapewnienie ochrony i wsparcia ofiarom poprzez zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb życiowych oraz wzbudzenie ich większego zaufania do organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, a przez to zwiększenia ich gotowości do zgłaszania faktu zaistnienia przestępstw handlu ludźmi.

W sumie w latach **2006 - 2013 Programem objęto 24 małoletnich ofiar handlu ludźmi w tym 15 małoletnich bez opieki i 9 będących pod opieką rodzica bądź rodziców.** Dzieci, które w momencie identyfikacji jako ofiary handlu ludźmi znajdowały się pod opieką rodzica/-ów najczęściej trafiały do Programu wraz z nimi, gdyż dorośli opiekunowie również byli ofiarami handlu ludźmi. We wszystkich tego typu przypadkach wykorzystanie dotyczyło zmuszania do żebractwa. Ofiarami zaś padali zarówno małoletni chłopcy jak i dziewczynki w różnym wieku od dwulatka po nastolatków. Byli to obywatele Rumunii (7 dzieci) i Mołdowy (2 dzieci).

Pozostałe 15 dzieci to małoletni cudzoziemcy pozostawieni bez opieki na terytorium Polski. Byli oni wykorzystywani do prostytucji (6 dzieci), żebractwa (3), pracy przymusowej (2), pracy przymusowej i żebractwa (2), a także byli wykorzystywani seksualnie (2). **Dzieci wykorzystywane do prostytucji oraz seksualnie to nastoletnie dziewczęta** (najmłodsza była w wieku 13 lat) **pochodzące z Bułgarii** (5 osób) a także w pojedynczym przypadku z Czech, Ukrainy oraz Wietnamu. Średnia wieku tych dziewcząt wynosiła **16 lat**.

W pozostałych 7 przypadkach dzieci były **wykorzystywane do żebractwa lub pracy**. Pięcioro z nich to **nastoletni chłopcy w wieku 16 - 17 lat**, a w 2 przypadkach wykorzystanie do żebractwa dotyczyło nastoletnich dziewcząt. Wszyscy siedmiu byli **obywatelami Rumunii**.

Spośród wszystkich dzieci zgłoszonych do Programu najwięcej, bo aż 14 (ponad 58%) pochodziło z Rumunii. Byli oni w wykorzystywani do żebractwa i/lub pracy. Kolejne 5 było obywatelami Bułgarii (ponad 20%). Były to dziewczyny wykorzystywane seksualnie, w tym również zmuszane do prostytucji. W pozostałych przypadkach, dzieci pochodziły z Mołdowy (8%) i były zmuszane do żebractwa, a także z Czech (4%), Ukrainy (4%) oraz Wietnamu (4%) i były wykorzystywane seksualnie, a w przypadku obywaterek Czech i Ukrainy także do prostytucji.

Analizując wiek małoletnich ofiar można zauważyć, iż ofiarami handlu ludźmi padają dzieci niemal w każdym wieku, niemniej w przypadku małych dzieci (tj. w przedziale wiekowym od 0 do 12 lat) doświadczenia Programu dotyczą wyłącznie przypadków gdy są one wykorzystywane wraz ze swoimi rodzicami. Małoletni bez opieki to przede wszystkim dzieci starsze (powyżej 12 roku życia) wykorzystywane do prostytucji lub żebractwa (w przypadku dziewcząt) oraz do żebractwa i/lub pracy (w przypadku chłopców). Jak do tej pory do Programu nie zgłoszono żadnego przypadku wykorzystania w ramach handlu ludźmi małego dziecka bez opieki.

Niezależnie od powyższego warto przedstawić wyniki analizy wybranych przypadków do Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi (KCIK).

Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi zostało utworzone w kwietniu 2009 r. celem podniesienia standardu pomocy oferowanej ofiarom handlu ludźmi. Jest to zadanie publiczne realizowane na zlecenie Ministra Spraw Wewnętrznych przez organizacje pozarządowe: Fundację Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, a od 2013 r. przez Fundację La Strada w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Po-MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach. Do głównych zadań KCIK należy m.in: nieformalna identyfikacja ofiar handlu ludźmi, interwencja, prowadzenie schronisk dla ofiar handlu ludźmi, opieka nad cudzoziemcami włączonymi do Programu wsparcia i ochrony ofiary/świadka handlu ludźmi, poradnictwo prewencyjne, konsultacje dla instytucji. Z pomocy oferowanej w ramach Centrum mogą korzystać wszystkie osoby niezależnie od ich decyzji odnośnie współpracy z organami ścigania. W szczególności KCIK zapewnia pomoc: ofiarom i potencjalnym ofiarom handlu ludźmi, osobom wykorzystywanym do pracy oraz osobom poważnie zagrożonym przestępstwem handlu ludźmi i ich rodzinom.

Wspomniana analiza dotyczy wyłącznie wybranych przypadków udzielania pomocy przez KCIK osobom małoletnim, gdyż nie jest możliwe ustalenie w sposób rzetelny wszystkich tego typu zgłoszeń. Mając na uwadze, iż niejednokrotnie pracownicy KCIK udzielają pomocy wyłącznie na odległość np. telefonicznie, nie są w stanie w takich przypadkach ustalić czy ich „klient” jest osobą pełnoletnią czy też poniżej 18 roku życia. Analiza dotyczy lat 2012 - 2013 i uwzględnia odpowiednio: 16 przypadków w roku 2012 oraz 18 w 2013 r.

W **2012 roku** ustalono **16 interwencji KCIK na rzecz osób poniżej 18 r.ż.** Dotyczyły one 8 chłopców i 8 dziewcząt. W

większości były to nastolatki w wieku 15 - 17 lat (75% zgłoszeń), w pozostałych przypadkach pomocy udzielano dzieciom w wieku wczesnoszkolnym (12 i 7 lat) (12,5%) oraz bardzo małym dzieciom (niemowlętom) (12,5%).

Na 16 przypadków **15 dotyczyło najprawdopodobniej wykorzystania w ramach handlu ludźmi**, w tym 11 dzieci zostało oficjalnie zidentyfikowanych przez polskie organy ścigania jako ofiary przestępstwa handlu ludźmi (5 przez Policję , 6 przez Straż Graniczną), a 4 dzieci nieoficjalnie przez pracowników Fundacji La Strada.

Wszystkie 11 dzieci - rozpoznane jako ofiary handlu ludźmi - były zgłoszone do KCIK bezpośrednio przez organ je identyfikujący (tj. Policję lub Straż Graniczną). W pozostałych przypadkach dzieci trafiły do Centrum za pośrednictwem następujących osób/instytucji: pracownika socjalnego, organizacji pozarządowej, rodziny dziecka, bliżej nieokreślonej osoby trzeciej.

Spośród analizowanych przypadków większość dotyczyła wykorzystania do żebractwa (62,5%) i odnosiła się do obywateli Rumunii zarówno chłopców, jak i dziewcząt w różnym wieku: od niemowląt po 17 - latków. Kolejne 5 przypadków odnosiło się do wykorzystania seksualnego, w tym 3 osoby były również zmuszane do prostytucji, a jedna do małżeństwa. Wszystkie 5 zgłoszeń dotyczyły nastoletnich dziewcząt: 2 Polek i 3 cudzoziemek (Bułgarki, Rumunki i Wietnamki). W jednym przypadku nie zidentyfikowano wykorzystania w ramach handlu ludźmi. Zgłoszenie dotyczyło nastoletniego chłopca, obywatela Rumunii, który najprawdopodobniej był ofiarą przemocy ze strony swojego faktycznego opiekuna tzw. wujka.

Pośród 15 zgłoszeń 13 dotyczyło wykorzystania w Polsce. Były to przypadki zmuszania do żebractwa (10 dzieci) oraz wykorzystania o charakterze seksualnym (3 dzieci). W pozostałych 2 przypadkach, które odnosiły się do eksploatacji seksualnej nastoletnich dziewcząt, wykorzystanie miało miejsce za granicą w Rosji i Niemczech.

Dzieci, które trafiły do Centrum najczęściej korzystały z następujących form pomocy: wsparcia materialnego w postaci odzieży, obuwia, żywności (75%), bezpiecznego schronienia (68%), transportu (37,5%), doraźnej pomocy finansowej udzielanej w ramach pomocy społecznej (31%)^[1]. Sporadycznie ich potrzeby dotyczyły: interwencji medycznej, konsultacji prawnych, pomocy tłumacza. Zdecydowana większość dzieci nie wymagała pomocy w zalegalizowaniu pobytu na terytorium Polski, gdyż 15 z nich było obywatelami Unii Europejskiej (10 Rumunii, 4 Polski, 1 Bułgarii) i w związku z tym przebywali w naszym kraju legalnie.

Analizując zaledwie 16 zgłoszeń trudno jednoznacznie wskazać na motywy, którymi dzieci kierują się opuszczając swoje środowisko rodzinne. Można jednak przyjąć, iż w większości tych przypadków (ok. 55%) powodem był brak perspektyw w rodzinnej miejscowości i chęć poszukania lepszej przyszłości w innym kraju (w tym pracy, przygód). Około 30% zaś to przypadki dzieci, które migrowały w towarzystwie swoich rodziców i to rodzice podejmowali decyzję o wyjeździe. Takie sytuacje dotyczą głównie małych i bardzo małych dzieci. Nie można też wykluczyć, iż w pojedynczych przypadkach ryzykowne decyzje małoletnich odnośnie opuszczenia rodzinnej miejscowości były silnie motywowane złą sytuacją w domu i obecnością przemocy. W jednym przypadku dziecko zostało fizycznie zmuszone do wyjazdu poprzez uprowadzone celem jego wykorzystania.

W 2013 r. personel KCIK odnotował 31 przypadków interwencji na rzecz małoletnich, ale tylko 18 z nich dotyczyło sytuacji gdy małoletni byli bezpośrednimi beneficjentami Centrum. W pozostałych 13 przypadkach dzieci korzystały ze wsparcia za pośrednictwem swoich matek, które były ofiarami wykorzystania, dzieci zaś szczęśliwie nie doświadczyły wykorzystania, ani nie były bezpośrednio zagrożone procederem handlu ludźmi. 8 z nich urodziło się zresztą już po zakończeniu procederu, gdy ich matki uwolniły się od sprawców i korzystały ze wsparcia Centrum. Dzieci beneficjentek KCIK to głównie niemowlęta lub dzieci w wieku przedszkolnym.

Pozostałe 18 przypadków dotyczy zaś dzieci - bezpośrednich beneficjentów KCIK, najprawdopodobniej ofiar handlu ludźmi. 15 z nich to małoletni bądź oficjalnie uznani przez Policję lub Straż Graniczną, bądź nieoficjalnie przez personel KCIK za ofiary handlu ludźmi. W 2 przypadkach wobec małoletnich nie stwierdzono wykorzystania w ramach handlu ludźmi. Jedno zgłoszenie dotyczyło zaś nastolatki, która była zagrożona eksploatacją seksualną, niemniej dzięki interwencji rodziny i pracowników KCIK nie padła ofiarą przedmiotowego procederu.

Podobnie jak w 2012 r. dzieci - beneficjenci KCIK to zarówno dziewczęta - 12 osób, jak i chłopcy - 6, w różnym wieku,

niemniej w znacznej większości nastolatki. 2/3 zgłoszeń dotyczy małoletnich w wieku 15 - 17 lat, 4 - dzieci w wieku 13 - 14 lat, a pojedyncze przypadki dzieci w wieku 8 lat i 3 lat.

11 dzieci w momencie zgłoszenia do KCIK pozostawało pod stałą opieką przynajmniej jednego z rodziców. Pozostałe 7 dzieci pozostawione bez opieki było cudzoziemcami i przebywało na terytorium Polski bez przedstawiciela ustawowego. Analogicznie jak w przypadku małoletnich włączanych do Programu wsparcia (analizowanego powyżej) dzieci bez opieki to nastolatki. Najmłodsze z nich miało lat 13.

Zdecydowana większość interwencji dotyczyła małoletnich cudzoziemców, którzy stanowili ponad 83 % wszystkich przypadków, a tylko niespełna 27% to obywatele Polski.

Dzieci zgłoszone do KCIK to przede wszystkim ofiary wykorzystywane bądź do żebractwa, bądź seksualnie w tym do prostytucji. Stanowią one blisko 90% wszystkich interwencji KCIK na rzecz małoletnich i 100 % przypadków rozpoznanych jako handel ludźmi. Pozostałe 10 % to zgłoszenia nastolatków wobec których nie ustalono żadnej z form wykorzystania.

Analiza powyższych danych dotyczących wykorzystania małoletnich w ramach handlu ludźmi wskazuje, iż w Polsce mamy do czynienia niemal wyłącznie z procederem **handlu dziećmi do prostytucji, żebractwa i sporadycznie do pracy**. Ofiarami zaś padają przede wszystkim nastoletnie osoby, a w przypadku żebractwa także małe dzieci będące pod opieką swoich rodziców również ofiary handlu ludźmi. Brak jest natomiast jakichkolwiek informacji na temat przypadków wykorzystania dzieci do pornografii, eksploatacji kryminalnej (kradzieży, włamań, rozprowadzania narkotyków), czy też do pozyskania komórek, tkanek lub narządów. Brak również danych na temat prowadzenia spraw w kierunku zmuszania nastoletnich ofiar do przymusowych małżeństw, jak również do niewolniczej pracy w gospodarstwach domowych czyli do tzw. niewolnictwa domowego lub szerzej do stosowania wobec dzieci praktyk niewolniczych.

Tymczasem doświadczenia innych krajów wskazują, iż tego typu formy wykorzystania w ramach procederu handlu ludźmi mają miejsce i stanowią realne wyzwanie zarówno dla krajowych organów ścigania jak i instytucji ustanowionych do świadczenia pomocy małoletnim ofiarom.

W związku z powyższym, pytanie które winno się nasuwać to: czy Polska jako jedno z nielicznych krajów pozostaje wolna od działań tego typu grup przestępczych, czy też sprawcy efektywnie działają ale ich zachowania nie są wykrywane i właściwie kwalifikowane, co w konsekwencji również oznacza, że małoletnie ofiary handlu ludźmi nie są w porę identyfikowane i chronione przez instytucje do tego uprawnione?

Identyfikacja małoletnich ofiar handlu ludźmi

Identyfikacja zarówno przestępstwa handlu ludźmi, jak i osób nim pokrzywdzonych jest niezwykle trudnym i bardzo złożonym procesem. Ofiary, a tym bardziej ofiary małoletnie, niechętnie informują organy ścigania o doznanej krzywdzie.

Powyższe wynika między innymi z następujących powodów.:

poczucia winy lub przynajmniej współodpowiedzialności za to, co się im przydarzyło - sprawcy umiejętnie manipulują ofiarami powodując, iż młode osoby mają zaburzony obraz siebie i innych, a także trudności we właściwym interpretowaniu istniejącego systemu normatywnego regulującego zachowania międzyludzkie;

obawy przed konsekwencjami prawnymi - szczególnie gdy sprawca zmuszał je do popełniania przestępstw;

wstydu - nie chcą, aby o ich przykrych doświadczeniach dowiedzieli się najbliżsi (rodzina, znajomi) - dotyczy głównie osób, które świadczyły usługi seksualne;

obawy przed zemstą ze strony sprawców - będąc ofiarami były poddawane długotrwałemu procesowi zastraszania przy użyciu fizycznej i psychicznej przemocy;

niewiary w możliwość ukarania winnych - sprawcy często utrzymują swoje ofiary w przeświadczeniu, iż współpracują z miejscowymi organami ścigania. Ponadto, małoletnie ofiary, które doznały krzywdy i miały negatywne doświadczenia w relacjach z dorosłymi, łatwo tracą do dorosłych zaufanie;

braku świadomości, iż są pokrzywdzonymi przestępstwem - ofiary są przeświadczone, iż dobrowolnie zgodziły się na wykorzystanie, a sprawca jest przez nich postrzegany jako opiekun, który o nie dba, żywi, ubiera, kupuje prezenty.

W efekcie dziecko czy nastolatek rzadko kiedy potrafi ocenić siebie jako osobę pokrzywdzoną, której należy się pomoc i wsparcie. Stąd najczęściej do identyfikacji małoletnich jako ofiar handlu ludźmi dochodzi na skutek interwencji organów ścigania, lub za pośrednictwem instytucji świadczących pomoc np. pracowników socjalnych czy konsulów.

Zatem w przypadku kontaktu z osobą małoletnią istotnym jest aby właściwie ocenić sytuację i wcześniej zdiagnozować podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka.

Dzieci szczególnie narażone na wykorzystanie w ramach handlu ludźmi czyli **dzieci z tzw. „grup podwyższonego ryzyka”** to przede wszystkim:

1. dzieci cudzoziemskie (migrujące) bez opieki rodziców (w tym również dzieci wnoszące o pomoc międzynarodową),
2. dzieci żebrzące,
3. dzieci sprawiające trudności wychowawcze (zdemoralizowane, uprawiające prostytucje),
4. dzieci w pieczy zastępczej,
5. nastolatki poszukujące pracy (np. w charakterze modelki, tancerki, hostessy),
6. dzieci, które w przeszłości doświadczyły przemocy (fizycznej, w tym seksualnej, lub/i emocjonalnej),
7. dzieci - świadkowie przestępstw,
8. dzieci - świadkowie przemocy.

W przypadku podejrzenia wykorzystania małoletniego (w tym wykorzystania do handlu ludźmi) koniecznym jest ustalenie następujących kwestii:

czy małoletni jest pod opieką rodziców/ prawnych opiekunów i czy oni wiedzą o jego aktualnej sytuacji (gdzie przebywa, czym się zajmuje);

czy małoletni wie gdzie przebywają jego rodzice/prawni opiekunowie i może w każdej chwili do nich wrócić;

czy małoletni wie gdzie się obecnie znajduje (np. w jakiej miejscowości) i w jakim celu;

czy istnieje osoba trzecia (lub osoby), które stanowią opiekę nad małoletnim np. na czas rozłąki z rodzicami, jeśli tak to kim jest ta osoba dla małoletniego i na czym polega jej opieka nad małoletnim;

czy był zmuszany do wykonywania czynności zarobkowych;

czy wykonywał czynności zarobkowe (zakładając, że małoletni mógł być nieświadomy faktu wykonywania pracy pod przymusem);

czy był nakłaniany do obcowania płciowego lub innych czynności seksualnych (niezależnie od faktycznego zaistnienia tych czynności, a także od opinii małoletniego czy wykonuje je dobrowolnie czy też był do nich zmuszany);

czy był zmuszany do czynów zabronionych (żebranie, kradzieże);

czy ktoś go straszył, używał przemocy;

czy widział przemoc w stosunku do innych osób.

Co powinno szczególnie zaniepokoić?

Jeśli z rozpoznania i analizy sytuacji dziecka wynika, iż:

małoletni nie potrafi dokładnie określić sytuacji, w jakiej się znajduje (np. nie jest pod opieką rodziców i nie wie gdzie oni są, lub nie wie gdzie się znajduje i w jakim celu), lub

prawdopodobnie był zmuszany do wykonywania czynności zarobkowych i/lub czynów zabronionych (np. żebractwa, kradzieży), lub

prostytuuje się (jest zmuszany do prostytucji/innych czynności seksualnych lub czyni to w jego ocenie dobrowolnie), lub

prawdopodobnie stosowano wobec niego przemoc fizyczną i/lub psychiczną,

wówczas koniecznym jest natychmiastowe poinformowanie o zaistniałej sytuacji koordynatora dw. z handlem

ludźmi we właściwej KWP/KSP lub właściwym Oddziale SG, a także wskazane jest skontaktowanie się z Krajowym Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnym dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi (KCIK).

Identyfikacja sytuacji wykorzystywania dziecka - niezależnie od jego wieku, płci, czy narodowości oraz formy wykorzystania czy faktu zgody dziecka na jego wykorzystanie - wymaga natychmiastowego powiadomienia organu ścigania i zapewnienia dziecku opieki. To może być małoletnia ofiara handlu ludźmi.

Opracowanie: Aneta Suda, MSW

Tagi: handel dziećmi

podziel się treścią:

[wersja pdf](#) [drukuj](#)